

5. טיפול בבקשות תכנוניות

5.1 מבוא

אנשי מחלקת איכות האוויר של האיגוד מגישים סיוע מקצועי למחלקת התכנון הסביבתי באיגוד הכולל מתן חוות דעת והמלצות בנוגע לנושא איכות אוויר וזיהום אוויר בבקשות להיתרי בנייה ותוכניות בניין עיר.

בפרק זה מובא פירוט התוכניות שטופלו בשנת 2020.

1. תוכנית מס' 3040774992 – רחוב יוליוס סימון, ניוד שצ"פ באזור תעשייה

תוכנית זו מיועדת לשינוי מיקום שטח ציבורי פתוח למגוון שימושים כגון: גן ציבורי לפעילות נופש ורווחה, מתקני ספורט פתוחים לציבור, שטחי גינון, שבילי אופניים, ספסלים ושולחני גן, חניה וכו'.

בסיור שבוצע בשטח התוכנית נראה כי השטח המיועד משמש לאחסנה של מכולות.

תחנות הניטור הקרובות הן: ק.חיים במרחק של כ-1.8 ק"מ ואיגוד במרחק של כ-3 ק"מ.

נבדקו ריכוזי המזהמים: NO_x , NO_2 , PM_{10} , $PM_{2.5}$ ובנון בין השנים 2017-2020 ונמצאו תקינים בשתי תחנות הניטור הנ"ל.

השצ"פ המיועד ממוקם באזור תעשייה בקרבה למפעלים: יוניליוור, דור כימיקלים, פוליאוריתן, גדות מסופים, תש"ן ובסמוך לתחנת דלק, כביש ראשי יוליוס סימון, שדה תעופה ונמל המפרץ. מאזור זה מתקבלות באיגוד תלונות ריח. בתוכנית אין פירוט ספציפי לשימוש המתוכנן אלא למגוון שימושים אפשריים, בין היתר: פעילות נופש ורווחה, מתקני ציבור פתוחים לציבור, מתקני משחק פתוחים וכו'. לצורך שימושים אלו האיגוד המליץ להתנגד למקם את השצ"פ באזור זה.

2. בקשה מס' 20191081 להיתר הריסה מבנים ומתקנים במפעל חיפה כימיקלים

חיפה כימיקלים צפון ביקשה לקבל היתרי הריסה לפינוי אתר היצור הצפוני אשר ממוקם במתחם בז"ן הכולל את המתחמים הבאים:

- מתחם 11A: נמצא בפינה המערבית של האתר בצמוד לכאו"ל. מתחם זה כולל את מתקן P ליצור חומצה זרחתית, מערך עזר למתקן טיפול בשפכים.

מתחם 19 חלקי: נמצא בפינה המערבית של האתר בצמוד לבז"ן. מתחם זה כולל את מתקן K ליצור חנקת אשלגן, מתקן P ליצור חומצה זרחתית ומט"ש שטיפל בכל שפכי המפעל.

מתחמים 19 חלקי ו-11C: נמצאים בלב המפעל. מתחם זה כולל את המתקנים M ליצור דשן מונו אמוניום/פוטסיום פוספאט, מתקן מגניסל ליצור דשן מגניסל, מתקן CN ליצור קלציום ניטראט, משרגים ומבנים שונים.

מתחם 11E: נמצא בפינה הצפון מזרחית של האתר בצמוד לגדיב. המתחם כולל את מתקן CRF ליצור דשנים בשחרור מבוקר, מתקן NPK לערבוב מנתי של תערובות דשנים, סככות ומחסני אזור המגורים הקרוב ביותר לשטח המיועד להריסה נמצא במרחק של מעל 1 ק"מ בכיוון מזרח (שכונת נווה אברהם בקרית בנימין).

האיגוד דרש למנוע ככל הניתן את מטרדי האבק כתוצאה מעבודות ההריסה ע"י הרטבת הקרקע למניעת פיזור האבק, כיסוי המשאיות המובילות את פסולת הבניין והרטבת הכבישים בהן המשאיות נוסעות, וכל אמצעי אחר היכול להפחית את פיזור האבק.

בנוסף לכך, בפרשות הטכניות להיתרי ההריסה נטען כי שאריות הבטון יגרסו באתר במגרסה ניידת. פעולה זו עלולה לגרום למטרדי אבק נוספים, לכן האיגוד דרש להרטיב את המגרסה בכל עת שהיא פועלת או לחלופין להשתמש בתותח מים.

3. תוכנית מס' 3010625152 מאגר קולחים בלתי ראויים במט"ש חיפה

מטרת התוכנית היא בניית מאגר בנפח של 215,000 מ"ק לקליטת קולחים שניוניים ברמה נמוכה שאינם מתאימים לעבור טיפול שלישוני במט"ש חיפה, בשעת חירום. המאגר צפוי להיות מסוגל לקבל במשך יום וחצי ספיקה מקסימלית של 150,000 מק"י על מנת לאפשר לצוות המט"ש זמן לטיפול בתקלה שאירעה. לאחר גמר הטיפול הקולחים יוזרמו בהדרגה מהמאגר בחזרה אל מט"ש חיפה להמשך טיפול.

תוכנית זו הוגשה במסגרת הבקשה להיתר בנייה מס' 6835974413- שדרוג והרחבה של מט"ש חיפה הכוללת:

- הגדלת ספיקת התכן הממוצעת ל- 150,000 מק"י וספיקת שיא ל- 276,000 מק"י
- הקמת מערכת לטיפול שלישוני בשפכים ע"י סינון חול גרביטציוני וחיטוי בהיפוכלורט
- התקנת מערך לטיפול באוויר בעל כושר טיפול של כ- 35,000 מ"ק אוויר לשעה, שיטפל באוויר מתחנת השאיבה הבורגית, מתעלות המגובים ומלכודות החול, מהציוד ומחדר המכולות ביעילות של 85%.

כיום, באזורים הסמוכים למט"ש מתקבלות באיגוד תלונות ריח, ומורגש ריח אופייני לעיתים קרובות. ע"פ שושנת הרוחות שנעשתה כיוון רוח דרום מזרחי נמצא בשכיחות גבוהה. בכיוון זה מצויים בתי מלאכה ומסחר. בנוסף באזור זה, ב-25% מהזמן חלה יציבות אטמוספירית. במצב זה מהירות הרוח חלשה ולא מתקיים פיזור טוב של המזהמים.

כידוע, במרחק של כ-300 מטר אושרה תוכנית להקמת שטחי תעסוקה ומסחר ופארק מטרופוליטני קישון. לאור זאת יש חשיבות רבה לתכנון מערך טיפול יעיל באוויר במט"ש, שכן אזור זה מתפתח והפעילות באזור זה צפויה לגדול.

האיגוד ביקש לשלוח פרשה טכנית המציגה את המערך לטיפול באוויר ואת חישוב היעילות שלו (85%). מבדיקה שהאיגוד עשה במצב הקיים, בתחנת הניטור איגוד התקבלו עליות רבות מערך הסביבה החצי שעתי עבור המזהם מימן גופרי, כאשר הערך המירבי הגיע ל-205 ppm במקום 32 ppm כפי שנדרש - 640%. במסמך שהוגש מצויין שריכוז המימן הגופרי בתחנת הניטור איגוד בין השנים 2018-2019 הינו 2.597 ppb. ערך זה הינו ממוצע דו שנתי שאין לו ערך סביבה. האיגוד ביקש לתקן את הערכים שחושבו במודל ע"פ ממוצעים חצי שעתיים וממוצעים יממתיים כפי שנדרש ע"פ המשרד להגנת הסביבה ולא ממוצע דו שנתי כפי שנעשה, ולוודא שהמודל לוקח בחשבון את הערכים החצי שעתיים המירביים כדי לעמוד בערך הסביבה הנדרש. האיגוד ביקש לבדוק את ריכוזי המימן הגופרי גם עבור שנת 2020. בנוסף ביקש האיגוד

להוסיף רצפטור במרחק של 300 מטר מהמט"ש באזור בו עתיד להיבנות הפארק המטרופוליטני ולהשלים את סקר הריחות.

4. תוכנית מס' 3040674895 – תחנת כוח בתי זיקוק לנפט מפרץ חיפה

מטרת התוכנית להקים תחנת כוח בקוגנרציה שתחליף את תחנת הכוח הישנה ותספק את כל הצריכה העצמית של החשמל והקיטור במפעלי החברה. תחנת הכוח המתוכננת תייצר 400 טון/שעה קיטור וכ-135 MW חשמל.

בנוסף להנחיות המתחשבות בתכנית המאושרת למתחם בז"ן חפאג/1200 ב' הקובעת כי **אין להוסיף פליטות מהמתחם**, האיגוד המליץ לדרוש אף הפחתת פליטות מזהמים לאוויר כתוצאה מהעברה לטכנולוגייה ומתקנים חדשים ומתקדמים יותר. מקובל על האיגוד כי בחירת המתקנים החדשים וכל הציוד יבוצע על פי עיקרון BAT, אך המליץ לדרוש הגשת נהלי התחזוקה על פי הוראות היצרן. באם התחנה הישנה מיועדת להריסה (לא מציינים זאת בהוראות התכנית), האיגוד ביקש כי התסקיר יכלול התייחסות לנושא הריסת התחנה הקיימת לרבות הערכת הפליטות, אמצעי הפחתה, דרכי פינוי ופרטים אחרים הקשורים בהשפעה על הסביבה. ההנחיות כוללות בין היתר דרישה לדלק גיבוי מסוג גפ"מ / גז תהליך וחשמל מהרשת. בתשובת בז"ן לדרישה, חברת בז"ן מבקשת לאשר להשתמש בסולר תחבורתי (10 ppm גפרית) כדלק גיבוי ומצביעים על מספר סיבות הגיוניות. לדעת האיגוד יש לדרוש להציג בתסקיר הערכת הפליטות בשני התרחישים הנ"ל לשם השוואה וקבלת ההחלטה.